

EL TERROR DE L'AUTOPROTECCIÓ BUROCRÀTICA¹

Lev Trotski

6 de setembre de 1935

---

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de:
<http://www.marxists.org/espanol/trotsky/ceip/escritos/Libro4/ContextHelp.htm>

Hem rebut un document notable, sota la forma d'una carta signada pel camarada Tarov, bolxevic leninista soviètic, un mecànic que hagué d'abandonar la Unió Soviètica. A principis de 1928 Tarov fou arrestat per militar en l'Oposició d'Esquerra; estigué tres anys a l'exili, després quatre anys incomunicat i sota un règim sever en la presó i, una vegada més, diversos mesos exiliat.

Quins foren els crims de Tarov contra la revolució? Sembla que ja en 1923 opinava que la Revolució d'Octubre havia creat les oportunitats per a una industrialització moltíssim més ràpida que en els països capitalistes. Junt amb altres, Tarov alertà contra la política d'apostar tot a favor dels *kulaks*, doncs considerava que provocaria la crisi del sistema soviètic en el seu conjunt. Exigí que es concentraren tots els esforços en els camperols pobres i que es transferís sistemàticament l'economia rural vers la senda de la col·lectivització. Aqueixos foren els seus crims més importants en el període 1923-26. La seua visió era més penetrant i previsorà que la de la cúpula dominant. En tot cas, aqueixos foren els crims de la tendència de la qual Tarov era responsable.

En 1926 tots els Tarov exigiren que els sindicats soviètics posaren fi a la seua amistat política amb el Consell General dels Sindicats britànics, per traïr la vaga dels miners i la vaga general; precisament per aquest servei Citrine, secretari general del Consell General i antic aliat de Stalin i Tomski, foren ennoblits cavallers per Sa Altesa Reial durant la celebració del Jubileu. En 1926, junt amb altres leninistes, Tarov protestà contra la teoria stalinista de l'"estat obrer i camperol democràtic", teoria que impulsà el Partit Comunista Polonès a recolzar el colp de Pilsudski. Però la llista dels crims de Tarov no s'esgota aquí. Com a internacionalista, sentia un profund interès per la sort de la revolució xinesa. Quan el *Kremlin* resolgué obligar el jove i heroic Partit Comunista Xinès a entrar al Kumintang i sotmetre's a la seua disciplina i, a més a més, acceptà que el Kumintang, un partit netament burgès, ingressés a la Comintern com a organització "simpatitzant", qualificà aqueixes decisions de criminals. Arribà el moment en què Stalin, Molotov i Bukharin enviaren un telegrama des de Moscou, instant els comunistes xinesos a aplacar la mobilització agrària dels camperols per tal de no "espantar" Chiang Kai-shek i els seus oficials. Tarov,

junt amb altres deixebles de Lenin, titllà aqueixa política de traïció a la revolució.

Els Tarov tenen altres crims semblants al seu haver. A partir de 1923 començaren a exigir que es continués elaborant el projecte de pla quinquennal; quan finalment en 1927 aparegué el primer projecte de pla quinquennal, els Tarov sostingueren que la taxa d'augment industrial anual no havia de ser del 5-9 per cent com deia el Buró Polític, sinó una xifra dues o tres vegades major. Tot açò es confirmà ràpidament, per cert. Però ja que els Tarov, amb el seu poder de previsió, havien desemmascarat l'endarreriment de la cúpula dominant, hom els trobà culpables de soscar la revolució (és a dir, el prestigi de la burocràcia).

Els Tarov li prestaven gran atenció a la joventut obrera. Opinaven que se li havia de brindar l'oportunitat de pensar pel seu compte, estudiar, cometre errors i aprendre a parar-se sobre els seus propis peus. Protestaren contra el reemplaçament de la conducció revolucionària per un règim de caps despòtics. Vaticinaren que l'estrangulació casernària de la joventut menaria, inexorablement, a la seua desmoralització i al sorgiment de tendències francament criminals i reaccionàries al seu si. Hom els acusà de voler malmesclar la jove generació amb la vella, de promoure un motí contra la "Vella Guàrdia", la mateixa "Vella Guàrdia" que Stalin, amb ajuda dels seus pretorians, ha calumniat, aixafat i empresonat o desmoralitzat.

Aqueixos són els crims de Tarov. Però hem d'agregar-hi que els bolxevics leninistes (incloent-hi Tarov) mai intentaren imposar les seues idees per la força. Mai cridaren a la insurrecció contra la burocràcia. Durant un lapse de quasi deu anys, tractaren i tingueren l'esperança de *convèncer el partit*. Lluitaren principalment pel dret a plantejar les seues crítiques i propostes davant del partit. Però la burocràcia, que havia imposat un règim autocràtic encimbellada sobre les derrotes del proletariat mundial, no respongué a l'Oposició Leninista amb la força dels arguments sinó amb els destacaments armats de la GPU. Tarov fou un entre els milers d'arrestats durant l'aniquilació termidoriana de l'Oposició en 1928. Des d'aleshores romangué més de tres anys a l'exili i uns quatre anys a la presó. A través del seu breu relat el lector pot conèixer les condicions que imperen en aqueixes presons: abusos, càstigs corporals, el martiri de catorze dies de vaga de fam, i, com a resposta, alimentació forçada i nous abusos. Tot açò succeí perquè els bolxevics leninistes plantejaren el problema de la col·lectivització abans que Stalin, perquè llençaren oportunament l'alerta sobre les conseqüències de la pèrfida aliança amb Chiang Kai-shek i amb qui després seria Sir Walter Citrine...

Després esclata el tro: Hitler arribà al poder en Alemanya. La política de la Internacional Comunista li havia aplanat el camí. Quan Hitler tractava de

muntar, qui li sostenia l'estrep era, ni més ni menys, que Stalin. Tots els torrents retòrics abocats al Setè Congrés no bastaran per a rentar els nobles dirigents de les taques d'aquest crim històric. L'odi de la camarilla stalinista envers els que havien previst i advertit oportunament el problema esdevingué, inclusivament, més rabiós. Els leninistes presos hagueren de pagar amb la seua integritat física per aquesta política nefasta, combinació d'ignorància i perfídia: aquesta combinació és precisament l'essència del stalinisme.

No obstant, alarmat per la victòria del nacionalsocialisme, Tarov dirigí una proposta a les autoritats moscovites: jurà abandonar la seua militància en l'Oposició a canvi que se li atorgués el dret de tornar als rengles del partit com a soldat disciplinat, i des d'allí prosseguir la lluita contra el perill feixista.

No resulta difícil descobrir les causes psicològiques de la resolució de Tarov. Per a un revolucionari no hi ha tortura major que trobar-se lligat de peus i mans, mentre la reacció imperialista pren una trinxera proletària rere una altra. Però la proposta política de Tarov fou irreal per partida doble. En primer lloc, el suport *no crític* a la lluita de Stalin contra el feixisme, en última instància ajuda el feixisme (la història dels darrers dotze anys ho demostra incontrovertiblement); en segon lloc, la burocràcia no acceptà, no podia acceptar, la proposta de Tarov. Un sol leninista que complís les tasques que se li assignaren en forma abnegada i valenta, a la vista de tots, sense retractar-se públicament i sense menysprear les millors tradicions del bolxevisme, constituïria una refutació silenciosa de la llegenda que porta com a títol "el trotskisme: avantguarda de la contrarevolució burgesa". Aquesta llegenda estúpida es trontolla sobre les seues potes mitològiques: cal apuntalar-la tots els dies. A més, si l'exemple de Tarov tingués èxit, sens dubte seria un estímulo per a d'altres. No podia permetre's. No es pot permetre el reingrés al partit d'homes audaçs, que es limiten a renunciar a expressar les seues idees en públic: no, han de renunciar directament a les seues idees, al dret de pensar. Han de menysprear posicions confirmades pel curs sencer dels esdeveniments.

Res caracteritza millor el règim stalinista, la seua corrupció i frau interns, que la seua total incapacitat per a assimilar un revolucionari honest disposat a obeir, però que es nega a mentir. No! Stalin necessita apòstates, renegats que vociferen, homes que no tenen el menor empatx de dir que negre és blanc, que es colpegen patèticament el pit buit mentre no pensen sinó en targetes de racionament, automòbils i colònies d'estiueig. El partit i l'aparell estatal estan copats per semblants estafadors, canalles, cíncics corromputs. No es pot confiar en ells però són indispensables: l'absolutisme burocràtic, que ha entrat en contradicció irreconciliable amb les necessitats econòmiques i culturals de l'estat obrer, necessita imperiosament als canalles disposats a tot.

De manera que l'intent de Tarov de tornar als rengles del "partit" oficial foren un fracàs rotund. No li restà un altre recurs que fugir de la Unió Soviètica. La seua experiència, pagada a tan alt preu, constitueix una lliçó valuosíssima per al proletariat soviètic i mundial. La *Carta Oberta* de les organitzacions que s'agrupen sota la bandera de la Quarta Internacional es veu confirmada novament i en forma contundent pel cas Tarov. La *Carta Oberta* diu: "La camarilla dominant, amb les seues persecucions, acusacions falses, amalgames i repressió sagnant tracta de tallar d'arrel tota manifestació del pensament marxista. En cap lloc del món es persegueix al leninisme autèntic amb tant d'acarnissament com a l'URSS".

Considerades de manera superficial, aquestes línies semblen exagerades: ¿que potser a Itàlia i en Alemanya no es persegueix el leninisme implacablement? En realitat, la *Carta Oberta* no exagera. En els països feixistes es persegueix els leninistes junt amb els altres adversaris del règim. És conegut per tothom que Hitler descarregà tot el seu acarnissament contra els seus propis camarades d'armes que havien passat a l'oposició, en el partit, a l'"ala esquerra" que li recordava el seu propi passat. La burocràcia stalinista descàrrega la mateixa crueltat bestial sobre els bolxevics leninistes, els autèntics revolucionaris, encarnació de les tradicions del partit i de la Revolució d'Octubre.

Les conclusions polítiques a extreure del cas del camarada Tarov resulten força evidents. Actualment seria una bogeria voler "reformar" i "regenerar" el PCUS. És impossible que una burocràcia l'objectiu principal de la qual és ferrar el proletariat, servisca als interessos del proletariat. El terror revolucionari, que durant el període heroic de la revolució fou una arma de les masses insurgents contra els seus opressors i per a salvaguardar el règim del proletariat, ha estat reemplaçat totalment pel terror cínic i verinós de la burocràcia, que lluita com una bèstia embogida per a mantenir els seus llocs i privilegis, el seu règim desenfrenat i autocràtic... contra l'avantguarda proletària. Precisament per això el stalinisme està condemnat a mort!

El 20 de febrer de 1889 Engels li dirigí a Kautsky una carta realment extraordinària (inèdita fins fa poc) sobre les relacions entre les classes en l'època de la Gran Revolució Francesa. Diu, entre altres coses: "Quant al Terror, si tingué algun significat fou com a *mesura de guerra*. No sols serví perquè el timó quedés a mans de l'única classe, o sector de classe, capaç de garantir la victòria de la revolució (açò és ínfim comparat amb la derrota de les insurreccions), sinó que li assegurà llibertat de moviments, marge de maniobra, la possibilitat de concentrar les seues forces en els punts decisius (les fronteres)". Però quan les victòries militars ja havien assegurat les fronteres, després de la derrota de la folla Comuna (que tractà de portar la llibertat als altres pobles sobre la punta de les baionetes), el terror, com a arma de la revolució, quedà perimit. Cert és que Robespierre estava en la cúspide del seu

poder; però, diu Engels, “*d’ací en avant el terror esdevingué per a ell un mitjà per a la seua preservació* i, així, quedà reduït a l’absurd” (el subratllat és d’Engels).

Aquestes línies ressalten per la seua senzillesa i profunditat. No cal que ens esplaiem en les diferències entre l’època passada i la present: tots les coneixen. No és menys clara la diferència entre els respectius papers històrics exercits per Robespierre i Stalin: aquell assegurà la victòria de la revolució sobre els seus enemics nacionals i estrangers en el període més crític de la seua existència; però a Rússia aqueixa obra es realitzà sota la conducció de Lenin. Stalin passà al front només després que aqueix període havia acabat. És l’encarnació viva del terrore burocràtic. El terror a les seues mans era, i és, principalment una arma per a aixafar el partit, els sindicats i els soviets i per a instaurar una dictadura personal a la que sols li manca... una corona imperial. Complida la seua missió revolucionària, el terror, transformat en arma per a l’autoprotecció dels usurpadors, esdevé “absurd”, per a usar l’expressió d’Engels. En l’idioma de la dialèctica, significa que està inexorablement condemnat a enfonsar-se.

Les bestialitats insensates provocades pels mètodes burocràtics de col·lectivització, així com les vils represàlies i actes de violència perpetrats contra els millors elements de l’avantguarda proletària, inevitablement engendren exasperació, odi i desigs de venjança. Aquesta atmosfera engendra, al seu torn, la disposició per al terrorisme individual en la joventut. S. Kossior, el petit Bonaparte ucraïnès famós pel seu desvergonyiment, digué fa poc que “Trotski empra la premsa per a instar a l’assassinat dels dirigents soviètics”, mentre que Zinoviev i Kamenev (com ho demostra, vegen vostès, el cas Ienukije) foren partícips directes en l’assassinat de Kirov. Atès que qualsevol que tinga accés als escrits de Trotski podrà verificar sense cap dificultat si és veritat que aquest propugna l’“assassinat dels dirigents soviètics” (suposant que existisquen persones madures que necessiten verificar aquesta mena de mentides), açò fa suficient llum sobre l’altra meitat de la mentida de Kossior, la que concerneix Zinoviev i Kamenev. No sabem si en aquest moment es troben en procés d’elaboració documents fraudulents amb ajuda de “cònsols letons” o “oficials de Wrangel”. Els Kossior del règim bonapartista encara estan en condicions de perseguir, estrangular i afusellar un bon nombre de revolucionaris impecables, però açò no alterarà l’essència del problema: el seu terror és un absurd de la història. Serà escombrat junt amb els seus organitzadors.

És cert que propugnem l’assassinat dels dirigents soviètics? Potser els buròcrates deïficats creguen amb tota sinceritat que fan història; per la nostra banda, no compartim aqueixa il·lusió. Stalin no creà l’aparell. L’aparell creà Stalin... a imatge i semblança seua. El reemplaçament de Kirov per Khdanov no significà el menor canvi en la situació. A diferència dels articles de consum massiu, la provisió de Kossior és il·limitada. Hi ha petites diferències d’estatura

i de cintura, res més! En tota la resta són tan semblants entre si com els seus encomis a Stalin. Sí Stalin fos reemplaçat per algun Kaganovitx, els canvis en la situació serien poc majors dels que produïren el reemplaçament de Kirov per Khdanov. Però el Kaganovitx de torn tindria prou “autoritat”? No hi ha per què preocupar-se; tots els Kossior (el primer, el quinzè, l’enèsim) s’encarregarien d’investir-lo immediatament de l’autoritat requerida per mitjà dels ressorts burocràtics, de la mateixa manera en què crearen l’“autoritat” de Stalin, és a dir, la seua pròpia “autoritat”, la del seu règim desenfrenat.

Per això el terrorisme individual ens sembla tan patètic i dèbil. No, no hem oblidat l’abecé del marxisme. El destí de la burocràcia soviètica i la sort del règim soviètic en el seu conjunt depenen de factors d’envergadura historicomundial. Només les victòries del proletariat internacional poden tornar-li la confiança al proletariat soviètic. La premissa fonamental per als triomfs revolucionaris és la unificació de l’avantguarda proletària mundial entorn de la bandera de la Quarta Internacional. La lluita per aqueixa bandera s’ha de menar també a l’URSS, prudentment però incessant. L’absurd històric de la burocràcia autocràtica en la societat “sense classes” no pot subsistir ni subsistirà fins a la fi dels temps. El proletariat que ha realitzat tres revolucions tornarà a aixecar el cap. Però l’“absurd” burocràtic no oferirà resistència? El proletariat trobarà la granera que necessita per a escombrar-lo de l’escena. Nosaltres l’ajudarem.

---

¹ “El terror de l’autoprotecció burocràtica.”, *New Militant*, 2 de novembre de 1935 on aparegué sota el títol de “La burocràcia pren la senda de la repressió creixent” (sense signatura). Nota de l’edició castellana del ceip.org. [L’edició de les *Oeuvres* (tom 6 pàgines 256-263) titula “La bureaucratie se maintient par la terreur.” i tradueix des del *Biulleten Opozitsi* n° 45, setembre de 1935. N del T]